

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE

MEDNARODNA HUMANITARNA POMOČ REPUBLIKE SLOVENIJE

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

MEDNARODNA HUMANITARNA POMOČ REPUBLIKE SLOVENIJE

Pregled humanitarnih prispevkov in projektov Republike Slovenije
v letih 2010–2015

Naslovnica: Rehabilitacija otrok iz Ukrajine v Sloveniji
(Vir: ITF, fotografija RKS)

UVOD

Milijoni ljudi po svetu trpijo zaradi naravnih nesreč, oboroženih spopadov in drugih katastrof. Vse pogostejše so okoljske nesreče in ekstremni vremenski pojavi, ki so posledica podnebnih sprememb. Krepi se njihova moč in s tem število žrtev. Svet se še vedno spoprijema z večletnimi oboroženimi spopadi in njihovimi posledicami. Največji izziv so dalj časa trajajoče krize, ki za seboj puščajo množice razseljenih ljudi. Ti živijo v slabih življenjskih razmerah, brez dostopa do hrane, pitne vode in osnovnih življenjskih potrebščin. Posebno pozornost potrebujejo otroci, ženske, starejši in ljudje s posebnimi potrebami, ki so ob naravnih nesrečah ali v oboroženih spopadih še ranljivejši. Tovrstne krize zajemajo več kot 80 odstotkov vseh humanitarnih prizadevanj ter zahtevajo večje in odločnejše ukrepe mednarodne donatorske skupnosti.

*Po poplavih v Bosni in Hercegovini
(Vir: Slovenska karitas)*

Potrebe po mednarodni humanitarni pomoči, katere temeljni cilji so reševanje življenj, preprečevanje in lajšanje trpljenja ter ohranjanje dostojanstva, se povečujejo, ukrepi pa zaradi narave kriz zahtevajo tesno sodelovanje celotne mednarodne skupnosti. Slovenija zagotavlja mednarodno humanitarno pomoč prizadetim državam glede na njihove potrebe. Pri tem upošteva mednarodno sprejeta načela humanosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti ter načela mednarodnega humanitarnega prava.

*Somalka sodeluje pri gradnji vodnjaka
(Vir: IRD Global Zavod)*

Naravne nesreče velikih razsežnosti in oboroženi spopadi pogosto zahtevajo hiter odziv, pri čemer je pomoč namenjena eni ali več organizacijam. Upoštevajo se tudi narava humanitarne krize, potrebe prebivalstva, lastne zmogljivosti, načelo učinkovitosti humanitarne pomoči, prisotnost mednarodnih organizacij na terenu in varnost humanitarnih delavcev. Kadar razmere omogočajo hiter odziv in s tem celovit pristop k zadovoljevanju nujnih humanitarnih potreb prizadetega prebivalstva, se Slovenija na krize odziva tudi z napotitvijo osebja in materialno pomočjo. Ob dlje časa trajajočih krizah in ko varnostne razmere omogočajo neposredno izvajanje projektov slovenskih izvajalskih ustanov in nevladnih organizacij na terenu, Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije v skladu z zmožnostmi podpre tudi izvedbo humanitarnih projektov na prizadetih območjih.

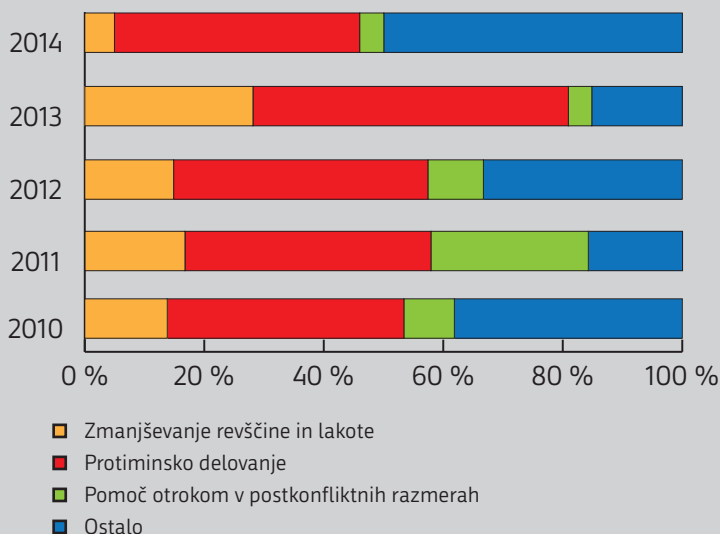
UVOD

Humanitarna pomoč v številkah

Od leta 2010 do leta 2015 je Slovenija s prispevki humanitarne pomoči sodelovala v okoli 25 krizah po svetu. Projekte humanitarne pomoči so izvajale slovenske izvajalske ustanove in nevladne organizacije (Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR), ITF Ustanova za krepitev človekove varnosti (ITF), Humanitarno društvo ADRA Slovenija, Inštitut za afriške študije, IRD Global Zavod, Misijonsko središče Slovenije, Sloga, Platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč (SLOGA), Rdeči križ Slovenije (RKS), Slovenska Filantropija – Združenje za promocijo prostovoljstva, Slovenska karitas, Zavod krog, izobraževanje, razvoj, dobrotelost (Zavod Krog) in drugi) v skoraj 20 državah.

Slovenija je v letu 2014 za mednarodno humanitarno pomoč namenila 1.486.402 EUR, kar predstavlja 14 odstotkov razpoložljive bilateralne pomoči. Prednostna področja, ki jih za humanitarno pomoč določa Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije za obdobje do leta 2015, so zmanjševanje revščine in lakote, protiminsko delovanje in pomoč otrokom v postkonfliktnih razmerah. Delež pomoči, ki ga je Slovenija v zadnjih petih letih dodelila tem področjem, se giblje med 50 in 85 odstotkov.

Graf: Humanitarna in postkonfliktna pomoč med letoma 2010 in 2014

NUJNA HUMANITARNA POMOČ

Slovenija namenja nujno pomoč takoj, ko je pomoč mogoče dostaviti in ko so humanitarne potrebe največje. Usmerjena je v reševanje človeških življenj, zmanjševanje trpljenja in zagotavljanje osnovnih življenjskih potrebščin. Tovrstno pomoč zagotavlja predvsem prek mednarodnih organizacij, kot so Mednarodni odbor Rdečega križa (ICRC), Sklad Združenih narodov za pomoč otrokom (UNICEF), Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), Svetovni program za hrano (WFP), Urad Visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR), Mednarodna federacija društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca (IFRC), Urad Združenih narodov za koordinacijo humanitarnih zadev (UN OCHA) in Agencija Združenih narodov za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncev na Bližnjem vzhodu (UNRWA). V preteklih letih se je Slovenija odzvala na krize tudi z namenitvijo materialne pomoči (zdravila in sanitetni material za Libijo in Tunizijo ter spalne vreče in odeje za Ukrajino).

Primer hitrega odziva Slovenije v obliki prispevka mednarodnim organizacijam je pomoč, ki jo je Slovenija namenila UN OCHA za Haiti ob katastrofalnem potresu leta 2010, Unicefu za Filipine ob uničujočem tajfunu Haiyan leta 2013, organizaciji WHO za države Zahodne Afrike ob epidemiji ebole leta 2014, organizaciji UNRWA na donatorski konferenci za Palestino in obnovo Gaze leta 2014 ter Unicefu za Nepal ob uničujočem potresu leta 2015. Nujna humanitarna pomoč se prek mednarodnih humanitarnih organizacij in mednarodnih nevladnih organizacij, kot so UNHCR, ICRC in WFP, vse od začetka nemirov zagotavlja tudi Siriji, pri čemer so prizadevanja usmerjena v humanitarne potrebe notranje razseljenih ljudi in beguncev v sosednjih državah. Prav tako se je Slovenija s prispevkom odzvala na nemire v Libiji, ki so v letu 2011 privedli do velikega števila notranje razseljenih oseb in beguncev, ter tudi v Afganistanu, Iraku, Palestini, Sudanu, Demokratični republiki Kongo in drugih državah.

*Obnovljeno šolsko poslopje in igrišče osnovne šole v Bosni in Hercegovini
(Vir: Zavod Krog)*

NUJNA HUMANITARNA POMOČ

Nujno reševalno pomoč Slovenija preko Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje namenja tudi z napotitvijo strokovnjakov in donacijami materialne pomoči, ko to omogočajo zmogljivosti in geografska oddaljenost, ter ob upoštevanju načela učinkovitosti pomoči.

Ob katastrofalnih poplavah, ki so prizadele Bosno in Hercegovino ter Srbijo maja 2014, se je Slovenija kot ena od prvih držav odzvala z napotitvijo strokovnjakov, pripadnikov Civilne zaščite, enot s čolni, helikopterjev s posadko in z muljnimi črpalkami. Poleg tega je zagotovila zdravila in prevoz pomoči, ki so jo zbrale slovenske nevladne organizacije.

Prispevek Slovenije k izboljšanju humanitarnih razmer po poplavah se je nadaljeval tudi z obnovo infrastrukture na prizadetih območjih. Pri tem so se projekti slovenskih nevladnih organizacij in ustanov osredotočali predvsem na obnovo izobraževalnih in zdravstvenih poslopij, cestne infrastrukture, zagotavljanje okoljske varnosti in na protiminske dejavnosti.

Odprtje osnovne šole po poplavah v Bosni in Hercegovini (Vir: Zavod Krog)

Novo smetarsko vozilo za pomoč pri odpravljanju posledic poplav v Srbiji (Vir: CMSR)

Slovenska karitas je v sodelovanju z nacionalno in škofijsko Karitas Sarajevo v Bosni in Hercegovini v letu 2015 izvedla projekt obnove s poplavami poškodovanega zdravstvenega in gasilskega doma. S pomočjo tega projekta so bile več kot 800 vaščanom iz kraja Vidovice in sosednjih vasi zagotovljene ustrezne možnosti za zdravstveno oskrbo. Prav tako imajo zagotovljeno večjo varnost ob požarih in drugih nesrečah, saj ima prostovoljno gasilsko društvo spet primerne prostore in možnosti za normalno delovanje. »Veličina človeka se vidi takrat, ko pomaga malemu človeku, ki je v težavah,« je ob odprtju gasilskega doma dejal predsednik gasilskega društva.

DRUGA HUMANITARNA POMOČ IN REHABILITACIJA

Zmanjševanje revščine in lakote

Prehransko varnost po svetu vedno bolj ogrožajo tudi negativne posledice podnebnih sprememb, kot so suše, poplave, cunami in drugi ekstremni vremenski pojavi, ter dlje trajajoči oboroženi spopadi, ki vplivajo na vse večje število razseljenih ljudi. Po podatkih poročila WFP iz leta 2014 je lačnih več kot 800 milijonov ljudi na svetu. Največji izziv predstavljajo gosto naseljena območja, ki so izpostavljena negativnim posledicam podnebnih sprememb in so zato ranljivejša za naravne nesreče, ter območja, ki jih pogosto prizadenejo ekstremne suše.

Gradnja vodnjaka v Somaliji
(Vir: IRD Global Zavod)

Slovenija zagotavlja nujno pomoč prehransko ogroženemu prebivalstvu na območju Sahela in v drugih državah podsaharske Afrike ter še v nekaterih drugih državah, ki se spoprijemajo s težavami pri zagotavljanju preskrbe s hrano. Tako je med letoma 2010 in 2015 s prispevki podpirala programe in projekte WFP v Etiopiji, Somaliji, Keniji, Maliju, Nigru, Čadu, Sudanu, Srednjeafriški republiki ter tudi v Pakistanu in Kirgiziji. Dodatno so bila prizadevanja na področju zagotavljanja prehranske varnosti okrepljena s projekti slovenskih nevladnih organizacij. Ti so bili

namenjeni predvsem prebivalstvu na območjih brez dostopa do varne pitne vode, zato so bile dejavnosti usmerjene v zagotavljanje dostopa do pitne vode, vključno z gradnjo vodnjakov, gradnjo naprav za čiščenje vode in namakanje, ter dostopa do hrane v Somaliji, Nigru, na Madagaskarju, v Etiopiji in Burundiju.

Slovenska nevladna organizacija IRD Global Zavod se je s projektom Birked v Somaliji, ki ga je izvedla leta 2012, lotila reševanja težav pri zagotavljanju vode v vaseh okrožja Dolo. V regiji je sušna sezona dvakrat v letu, zato se pogosto zgodi, da je padavin premalo in se takrat pojavijo težave pri preskrbi z vodo. Z uresničitvijo projekta je bila zagotovljena voda lokalnim prebivalcem, ki imajo do najbližjega vira vode več kot uro hoje, pripomogla pa je tudi k zmanjšanju migracij, ki bi lahko nastale zaradi pomanjkanja vode. Zgraditev birkeda (vaška cisterna/vodnjak), pri kateri so zaradi velike želje in potrebe prostovoljno sodelovali lokalni prebivalci, je omogočila stalen dostop do vode za preživetje 3000 prebivalcev okrožja Dolo.

Gradnja vodnjakov na severu Burundija
(Vir: Slovenska karitas)

DRUGA HUMANITARNA POMOČ IN REHABILITACIJA

Protiminsko delovanje

Slovenija je v sodelovanju z drugimi donatorji dejavna tudi na področju protiminskega delovanja. Vojne puščajo za seboj obsežna območja neeksploziranih ubojnih sredstev. V postkonfliktnem obdobju so nujna prizadevanja številnih akterjev na področju čiščenja teh eksplozivnih sredstev, da bi se tako preprečile številne civilne žrtve. Očiščenih je bilo približno 133,3 milijona kvadratnih metrov minsko onesnaženega ozemlja, od tega 128 milijonov kvadratnih metrov v državah jugovzhodne Evrope, 2,1 milijona kvadratnih metrov v južnem Kavkazu in 1,3 milijona kvadratnih metrov v južnem Libanonu.

Izobraževanje o nevarnostih min v Jordaniji
(Vir: ITF)

Po poplavah 2014 je bilo veliko pozornosti namenjeno tudi projektom s področja protiminskih dejavnosti v Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Poplave so povzročile premik nekaterih eksplozivnih sredstev na že očiščena območja, zato jih je bilo treba ponovno pregledati in očistiti.

Večina projektov ustanove ITF v obdobju od 2010 do 2015 na področju protiminskega delovanja je bila izvedena v državah jugovzhodne Evrope ter na Bližnjem vzhodu in v Severni Afriki. Pri tem je treba poleg razminiranja posebno pozornost nameniti tudi izobraževanju o nevarnostih min, pomoči žrtvam min in gradnji zmogljivosti. Izobraževanje o nevarnostih min je namenjeno predvsem mladim. Na enem od usposabljanj za ozaveščanje o nevarnostih eksplozivnih ubojnih sredstev je deček iz Bosne in Hercegovine, ki ga je poškodovala bomba, prisotnim povedal: »Gosto porasla območja, ki se že dolgo ne uporabljajo, predstavljajo resnično nevarnost, pa čeprav obstaja majhna možnost, da so še onesnažena z minami. Lahko izgubite roko, nogo ali svoje življenje. Ne tvegajte. Zavedajte se nesreče in bodite pazljivi. Ni se vam treba učiti iz izkušenj, kot sem se moral jaz.«

Ročno razminiranje
(Vir: ITF, fotografija Arne Hodalič)

DRUGA HUMANITARNA POMOČ IN REHABILITACIJA

Pomoč otrokom v postkonfliktnih situacijah

Skrb za dobrobit otrok je eno izmed pomembnih področij slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči. Prav tako je varovanje in promocija otrokovih pravic pomembna zunanje-politična prednostna naloga Slovenije na področju človekovih pravic. Od leta 2004 je Slovenija omogočila rehabilitacijo v Sloveniji več kot 1.100 otrokom, in sicer iz Ukrajine, Belorusije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, s Kosova ter iz Gaze. Prizadevanja Slovenije na področju skrbi za dobrobit otrok so usmerjena v zagotavljanje zdravstvene rehabilitacije in psihosocialne pomoči prizadetim otrokom v humanitarnih katastrofah.

Otroci iz Ukrajine in Belorusije se še vedno soočajo s posledicami jedrske nesreče v Černobilu iz leta 1986. Najpogosteje se srečujejo s poškodbami gibal, kožnimi obolenji in z boleznimi dihal, zato je glavni del rehabilitacije, ki so je deležni na Debelem rtiču, namenjen izboljšanju respiratornega sistema. Otroci iz Ukrajine so prihajali na zdravstveno rehabilitacijo na Debeli rtič med letoma 2005 in 2014, otroci iz Belorusije pa med letoma 2012 in 2015. Poleg tega Slovenija s prispevki v černobilski sklad stalno podpira prizadevanja mednarodne donatorske skupnosti za zagotovitev okoljsko varnega območja na prizadetem območju.

V sodelovanju z drugimi donatorji Slovenija od leta 2009 podpira tudi zdravstveno rehabilitacijo otrok, ki so bili prizadeti v spopadih. Rehabilitacije na Univerzitetnem rehabilitacijskem centru Soča (URI Soča) se je tako udeležilo več kot 100 otrok iz Gaze, rehabilitacija na URI Soča pa je bila omogočena tudi mladostnikom iz Egipta, ki so bili ranjeni v nemirih v letih 2011 in 2012, ter deklici iz Ukrajine, ki je bila ranjena v spopadih leta 2015. Slovenija že desetletje zagotavlja psihosocialno rehabilitacijo socialno ogroženim otrokom

iz Bosne in Hercegovine, Kosova, Črne gore, Ukrajine in Libije. Psihosocialno pomoč otrokom in njihovim družinam Slovenija zagotavlja tudi v državah, ki trpijo zaradi spopadov. Tako je v preteklih letih podprla projekte zagotavljanja pomoči otrokom, njihovim družinam in učiteljem v Iraku in na Šrilanki ter mladoletnim dekletom v priporih v Afganistanu.

Zavod Krog s projektom Moja skupnost Ein El Helwah zagotavlja pomoč palestinskim in sirskim beguncem v Libanonu s posebnim poudarkom na otrocih in ženskah. Z usposabljanjem mladih palestinskih in sirskih animatorjev, skupnimi dejavnostmi za različne skupnosti, psihosocialno podporo za 200 sirskih in palestinskih beguncev ter 200 otrok projekt prispeva h krepitvi odnosov med različnimi skupnostmi v begunskem centru Ein El Helwah. S tem prispeva tudi k integraciji beguncev in zmanjševanju napetosti med begunsko skupnostjo in državo gostiteljico.

Otroci iz Bosne in Hercegovine na psihosocialni rehabilitaciji v Sloveniji (Vir: Zavod Krog)

DRUGA HUMANITARNA POMOČ IN REHABILITACIJA

Pomoč otrokom v postkonfliktnih situacijah

Dobrobit otrok je v ospredju tudi, ko gre za pomoč beguncem in razseljenim osebam. Otrokom sirskih beguncev v Jordaniji in Libanonu je bila namenjena pomoč v obliki ozaveščanja o nevarnostih min in zagotavljanja učne pomoči, palestinskim in sirskim beguncem v Libanonu, predvsem ženskam in otrokom, pa v obliki psihosocialne podpore. Slovenija je v letih 2011 in 2012 podprla tudi projekt ekonomske reintegracije beguncev povratnikov v Afganistanu.

Otroci iz Ukrajine na rehabilitaciji na Debelem rtiču
(Vir: RKS)

Za zagotavljanje dolgoročnih učinkov in možnosti izvajanja rehabilitacije tudi v lokalnem okolju je Slovenija v letih 2012–2014 omogočila usposabljanje na URI Soča specialistom, terapevtom in drugemu strokovnemu osebju iz Gaze, v letu 2013 pa iz Libije. Usposabljanj s področja socialne rehabilitacije pa se je udeležilo večje število trenerjev, učiteljev in staršev iz Gaze. Z otroki, ki prihajajo na zdravstveno ali psihosocialno rehabilitacijo v Slovenijo, pridejo tudi spremljevalci, ki med rehabilitacijo pridobijo znanje in spretnosti, da lahko tovrstne dejavnosti nadaljujejo tudi doma.

V letih 2014 in 2015 je Slovenija podprla psihosocialno rehabilitacijo otrok iz Ukrajine, ki so bili zaradi stalnih nemirov v državi prizadeti zaradi travmatičnih dogodkov ali izgube bližnjih oseb. V organizaciji Rdečega križa Slovenije in ITF je na psihosocialno rehabilitacijo pripotovalo 160 otrok. Otroci so bili na Debelem rtiču poleg različnih oblik rehabilitacije ter individualne in skupinske terapije deležni tudi športnih, ustvarjalnih in družabnih iger ter socialnopedagoške podpore. Na vprašanje, ali ne bodo posledice rehabilitacije na Debelem rtiču zbledele takoj, ko se bodo otroci vrnili v domače okolje, pedagoški vodja v Mladinskem letovišču in zdravilišču Debeli rtič odgovarja: »Vsi rabimo v nekem trenutku prepričanje, da je lahko tudi boljše, da je lahko tudi lepše. Tukaj imajo otroci možnost, da so to, kar so. Ko se vrnejo domov, niso več enaki in na svet gledajo drugače. Opremljeni so z izkušnjo pravega brezskrbnega otroštva, domišljijo, igrivostjo, veseljem in srečo desetih dni. To je minimalno, a hkrati pomeni ogromno.«

Zdravstvena rehabilitacija otrok iz Belorusije s pomočjo psov (Vir: ITF, fotografija RKS)

DRUGA HUMANITARNA POMOČ IN REHABILITACIJA

Haitiju, ki se je spopadal s posledicami potresa, je Slovenija poleg prispevka prek mednarodnih organizacij zagotovila pomoč tudi prek posameznih projektov. S pomočjo konzorcija slovenskih nevladnih organizacij (SLOGA v sodelovanju z IRD Global Zavod, društvo Hrana za življenje in ADRA Haiti) je bila oktobra 2011 zgrajena slovenska šola. Pouk je po prekinitvi zaradi potresa nadaljevalo 300 otrok. Slovenska karitas je z gradnjo sirotišnice v kraju Riviere Froide zagotovila oskrbo z vodo in izboljšanje zdravja otrok s posebnimi potrebami. S pomočjo IRD Global Zavod je bila vzpostavljena skupna kuhinja, ki omogoča dostop

do kakovostnih, polnovrednih toplih obrokov hrane za otroke in mladostnike v skupnosti, kjer stoji slovenska šola. Poleg šole je tudi igrišče za otroke in po mnenju tamkajšnjih otrok je to najlepše darilo zanje. IRD Global Zavod je prispeval tudi k obnovi zdravstvene ambulante in s tem k osnovni zdravstveni oskrbi otrok. Zaradi težkih vsakdanjih razmer in soočanja z izgubo bližnjih je otrokom namenil tudi psihosocialno pomoč. Tako je Slovenija zagotovila celostni pristop k humanitarni krizi in pomagala zadovoljevati potrebe prebivalstva tudi v letih po katastrofalnem potresu.

Nova sirotišnica za invalidne otroke in zagotovitev oskrbe s pitno vodo na Haitiju (Vir: Slovenska karitas)

Slovenska šola in igrišče na Haitiju (Vir: IRD Global Zavod)

Rehabilitacija žrtve spopadov iz Gaze v URI Soča
(Vir: ITF, fotografija Arne Hodalič)

2015
Evropsko leto
za razvoj

naš svet
naše dostojanstvo
naša prihodnost

MEDNARODNA HUMANITARNA POMOČ REPUBLIKE SLOVENIJE

Izdajatelj

Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije,
Direktorat za multilateralo, razvojno sodelovanje in
mednarodno pravo,
Sektor za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč

Uredili

Irma Šinkovec, dr. Eva Nastav

Fotografije

Arne Hodalič, CMSR, ITF, IRD Global Zavod, Rdeči križ
Slovenije, Slovenska karitas, Zavod Krog

Jezikovni pregled

Sektor za prevajanje Generalnega sekretariata Vlade
Republike Slovenije

Tisk

Birografika BORI d.o.o.